

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL SPORTO ĮSTATYMO NR. I-1151 2, 10, 11, 12, 13, 17, 18, 19, 20 IR 24
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Projektas) IR SPORTO
ĮSTATYMO NR. I-1151 6, 7 IR 8 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-3099 1,
2 IR 3 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Pakeitimo įstatymo
pakeitimo projektas) (toliau kartu – Projektai) (TAP-20-1517; TAIS NR. 20-11615(2))**

2020-09-07 Nr.NV-2413

Vilnius

Įvertinę Projektų atitiktį įstatymams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Siūlytina įvertinti ar, atsižvelgiant į Konstitucinio Teismo suformuotą doktriną, neturėtų būti apibrėžtos sąvokos „sporto bazė“, „sporto bazės gerinimas“. Pažymėtina, kad Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 13 d. nutarime konstatuota, kad iš Konstitucijos, *inter alia* konstitucinio teisinės valstybės principo, kylantis reikalavimas paisyti teisės aktų hierarchijos suponuoja, kad įstatymuose vartojamų sąvokų turinys gali būti apibrėžiamas (*inter alia* aiškinamas) *tik įstatymu*, o ne žemesnės galios teisės aktu.

2. Projekto 7 straipsnio 2 dalyje dėstomoje 18 straipsnio 4 dalyje ir kitur siūloma vietoj Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos įgaliotos institucijos nurodyti *Lietuvos sporto centrą*. Paprastai (t.y. išskyrus išimtinus, pagrįstus atvejus) įstatymuose neturėtų būti nurodomi konkretūs Vyriausybei atskaitingi subjektai, atliksiantys tam tikras funkcijas, kadangi esant poreikiui keisti funkcijas atliekančių subjektą, įstatymo keitimo procedūra būtų ilga ir nepatogi (ši pastebėjimą pateikė ir Teisingumo ministerija).

Siekiant užtikrinti ekonomiškumo principą atitinkančią teisėkūrą, Įstatymuose turėtų būti įtvirtinti tik pagrindiniai teisinio reguliavimo aspektai, neapkraunant jų procedūrinio pobūdžio nuostatomis, kurios gali būti numatytos įgyvendinamuosiuose teisės aktuose. Šio pastebėjimo kontekste siūlytina įvertinti ar būtina Sporto įstatyme (toliau – Įstatymas) įtvirtinti konkrečias Lietuvos sporto centro atliekamas funkcijas (Projekto 7 straipsniu keičiamo Įstatymo 18 straipsnio 6 dalis).

Tuo pačiu atkreiptinas dėmesys į tai, kad ministerijoms pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms, kurių veiklą reguliuojančiuose teisės aktuose nėra aiškiai įtvirtinta įstaigos prie ministerijos organizacinė forma arba kurių steigimą ir veiklos organizavimą reguliuojantys teisės aktai neatitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo nuostatų, viešojo administravimo įgaliojimai nesuteikiami. Pažymėtina, kad Lietuvos sporto centras nėra įstaiga prie ministerijos. Projekto 7 straipsniu keičiamo Įstatymo 18 straipsnio 6 dalyje nurodyta funkcija „vykdo finansuojamų aukšto meistriškumo sporto programų įgyvendinimo priežiūrą“ manytume yra priskirtina prie viešojo administravimo funkcijų.

3. Projekto 7 straipsniu keičiamo Įstatymo 18 straipsnio 6 dalyje turėtų būti nurodyta koks subjektas tvirtina šioje dalyje minimą Aukšto meistriškumo sporto programų įgyvendinimo finansavimo valstybės biudžeto lėšomis tvarkos aprašą.

Aptariamose dalyje nurodyta, kad Lietuvos sporto centras teikia išvadas švietimo, mokslo ir sporto ministrui dėl aukšto meistriškumo sporto programų finansavimo. Ši nuostata suponuoja, kad sprendimą dėl aukšto meistriškumo sporto programų finansavimo priima ministras. Sprendimų dėl finansavimo skyrimo priėmimas nelaikytinas valstybės politikos formavimu, todėl

manome, kad pasirinktas reguliavimas neatitinka Vyriausybės įstatymo 29 straipsnio 1 dalies, kurioje nustatyta, kad „Ministerija steigama formuoti valstybės politiką, taip pat organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą ministrui pavestose valdymo srityse. Valstybės politikos įgyvendinimo funkcijos ministerijai gali būti pavestos tik įstatymų nustatytais atvejais ir nustatytam terminui.“ Ši pastaba yra aktuali ir kitoms Įstatymo nuostatoms (pvz. 17 straipsnio 9 d.), pagal kurias atitinkamus sprendimus dėl finansavimo skyrimo priima (gali priimti) ministras.

4. Projektu nėra numatyta skirti valstybės biudžeto lėšų veikloms, tiesiogiai susijusioms su pasirėngimu ir dalyvavimu aukšto meistriškumo sporto varžybose atstovaujant Lietuvos Respublikai, todėl kelia abejonių Projekto 2 straipsniu keičiamo 10 straipsnio 3 dalies nuostatų poreikis. Pažymėtina, kad, vadovaujantis sutarties laisvės principu, šalis turi teisę laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jeigu tai neprieštarauja įstatymams (CK 6.156 straipsnio 1 dalis). Siūlymui įtvirtinti įstatyme prievolę sporto šakų federacijoms sudaryti atitinkamas sutartis su sportininkais trūksta pagrindimo.

5. Vertinant keičiamo Įstatymo 17 straipsnio 6 dalies nuostatas nėra aiškus formuluočių „sporto projektų konkurso būdas“ ir „valstybės projektų planavimo būdas“ turinys, kokie yra esminiai nurodytų sporto projektų atrankos būdų skirtumai (tai nėra atskleista ir Projektų aiškinamajame rašte). Svarstyta ar tikslinga šiuos projektų atrankos būdus, neatskleidus jų turinio, įvardinti įstatyme ir ar tai nėra poįstatyminio teisinio reguliavimo dalykas (t.y. koku būdu, kokias procedūras taikant, vyks atranka atsiskleis aptariamoje normoje nurodytuose poįstatyminiuose teisės aktuose). Tuo pačiu siūlytina įvertinti, ar, siekiant aiškumo, neturėtų būti įstatyme nustatyta kam (kokiam subjektui) Švietimo mainų paramos fondas teiks išvadą (jei numatoma, kad Švietimo mainų paramos fondas rengs tokią išvadą) dėl 17 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytų projektų tinkamumo finansuoti vertinimo.

Svarstyta, ar aptariamoje nuostatoje yra tikslinga nurodyti konkretų tvarkos aprašo pavadinimą – „Valstybės sporto projektų atrankos tvarkos aprašas“, kelia abejonių formulotės „Valstybės sporto projektai“ pasirinkimo tikslingumas. Manytume, kad pakaktų nustatyti, kad atitinkami projektai atrenkami švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka.

Pagal siūlomas keičiamo įstatymo 17 straipsnio 6 dalies nuostatas Įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktuose nurodytų projektų atrankos tvarką tvirtina Vyriausybė, tuo tarpu 17 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytų projektų atrankos tvarką tvirtintų švietimo, mokslo ir sporto ministras. Prašytina paaiškinti kodėl siūloma pavesti atitinkamą tvarką tvirtinti švietimo, mokslo ir sporto ministrui, o ne Vyriausybei. Svarstyta Vyriausybės diskrecija nustatyti visų Sporto rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų (tame tarpe ir 17 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytų projektų) atrankos tvarką.

6. Projektų aiškinamajame rašte nurodyta, kad atitinkamas Įstatymo 17 straipsnyje nurodytas sritis siūloma prijungti prie srities „fizinio aktyvumo veiklos skatinančios fizinio aktyvumo plėtrą“, kadangi jų atskyrimas nuo fizinio aktyvumo veiklų sukelia daug neaiškumų. Svarstyta, ar nesukels neaiškumų veiklų, susijusių su sporto šakų plėtra atskyrimas nuo fizinio aktyvumo veiklų, skatinančių fizinio aktyvumo plėtrą.

7. Projektu siūloma suvienodinti už aukščiausius pasiekimus skiriamų stipendijų sportininkams su negalia ir kitiems sportininkams dydžius, praplėsti sportininkų su negalia, turinčių teisę gauti valstybės stipendiją už tam tikrus sportinius pasiekimus, ratą. Šis siūlymas aiškinamajame rašte grindžiamas šiais argumentais: „Lietuvos sportininkų aukščiausio rango varžybų pasiekimų skaičius pastaraisiais metais mažėja, mažėjo ir olimpinį bei paralimpinių rinktinių dydžiai <...> . Sportininkų su negalia skaičius palyginti nedidelis Lietuvoje ir tam, kad jie išliktų sporte, kuriam reikia daug pastangų, jaunos sportininkus reikia skatinti, o tuo pačiu palaikyti jų pasirinkimą eiti aukšto meistriškumo sportininkų keliu“. Svarstyta, ar pateikiami

argumentai pakankami ir pagrindžia siūlomą reguliavimą ir ar šis siūlymas atitinka atsakingo valdymo, *racionalaus valstybės turto tvarkymo principus*. Atkreiptinas dėmesys į Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) 2010 m. gruodžio 27 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A-438-1155/2010. Šioje byloje buvo nagrinėjamas klausimas dėl olimpinių žaidynių ir kurčiųjų žaidynių prizininkų skirtingo vertinimo (pagal galiojusį teisinį reguliavimą valstybės skiriamą sportininko rentą galėjo gauti olimpinių žaidynių 1-3 vietos laimėtojai, tuo tarpu analogiška renta kurčiųjų žaidynėse dalyvavusiems sportininkams buvo skiriama tik už šiose žaidynėse iškovotą 1 vietą) atitikties asmenų lygybės principui. Šioje byloje LVAT konstatavo, kad pasauliniame olimpiname judėjime *kurčiųjų žaidynės nėra vertinamos taip pat kaip olimpinės žaidynės, taigi įtvirtintos skirtingos sąlygos rentai gauti ne pagal specifinius atitinkamų subjektų (asmenų) požymius, bet pagal konkretaus tarptautinio sporto renginio pobūdį ir požymius (teisinio reguliavimo objektą)*. Olimpinės žaidynės skiriasi nuo kurčiųjų žaidynių, todėl šių žaidynių prizininkų skirtingas vertinimas, teisėjų kolegijos nuomone, nesudarė pagrindo abejonėms, kad šiuo atveju yra pažeidžiamas Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnis. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlytina įvertinti ar tikslinga ir pagrįsta skirti vienodus stipendijų dydžius už skirtingos reikšmės sporto renginius.

8. Aiškinamajame rašte, aprašant poreikį papildyti Sporto įstatymo 19 straipsnio 1 dalį 11 punktu minimas *finansinių ataskaitų* auditas, kai tuo tarpu Projekte vartojama formuluotė „*veiklos* išorės auditas“. Neaišku koks auditas (veiklos ar finansinis) visgi turimas omenyje.

9. Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme (17 straipsnis) nėra nustatyta, kad žinybinio registro steigimo teisinis pagrindas turi būti nustatytas įstatyme. Atsižvelgiant į tai, Pakeitimo įstatymo pakeitimo projekto 1 straipsnyje išdėstytos nuostatos „Švietimo, mokslo ir sporto ministerija <...> steigia ir valdo žinybinį sporto registrą“ vertintinos kaip perteklinės.

10. Vadovaujantis Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų 31.1 papunkčiu, žodis „*ĮSTATYMAS*“ nukeliamas į kitą eilutę. Atsižvelgiant į tai, siūlytina patikslinti Pakeitimo įstatymo pakeitimo projekto antraštę.

11. Projekto lyginamajame variante netiksliai atispindi 11 straipsnio 4 dalies pakeitimai (tik daromi pakeitimai turi būti paryškunami), turi būti atvaizduotos (perbraukiant plona linija) nuostatos, kurios pripažįstamos netekusiomis galios.

Teisės grupės patarėja

Jelena Kučeriavienė